

ERDÉLYI LAP

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
Budapest

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lel.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Megjelent a királyi kézirat a parlament feloszlatásáról és a választások kiírásáról

A képviselőválasztások december huszadikára, a szenátorválasztások december huszonkettődikére vannak kitűzve

Bukarest. Saját tud. **Duca** szombati audienciáján amelyen ebédre tartotta őt vissza a király, nem történt meg a parlamentet feloszlató dekrétum aláírása. Ezért délután úgy a képviselőház, mint a szenátus tagjai össze is gyűltek a megnyitáskor megállapított ülés megtartására, de úgy **Pop Cicio**, a kamara, mint pedig **Costachescu**, a szenátus elnöke, bejelentették, hogy miután nincs jelen egy miniszter sem, az ülést nem lehet megtartani.

A következő ülés időpontját szerdára tűzték ki, erre azonban most már egyáltalában nem kerül a sor, mert az uralkodó vasárnap aláírta az országgyűlést feloszlató királyi kéziratot.

A dekrétum egyúttal kitűzi az új választásokat.

A *Monitorul Oficial* hétfői rendkívüli száma közli a dekrétum szövegét, amelyben a ki-

rály elrendeli az országgyűlés feloszlatását s a képviselőválasztások kiírását s az új országgyűlés összehívását. A királyi dekrétum első szakasza feloszlítja az országgyűlést. Második szakasza összehívja a választótestületeket. Harmadik szakasza

a képviselőválasztást december 20-ra, a szenátorválasztást december 22-re, a községi képviselőtestületek választását december 28-ra,

a kereskedelmi és iparkamarai, mezőgazdasági, munkakamarai, valamint az egyetemi tanácsok szenátorválasztását december 29-re írja ki.

A királyi dekrétum negyedik szakasza az új országgyűlést január 10-re hívja össze.

Az ötödik szakasz mindezek végrehajtásával a miniszterelnököt bízta meg.

Magyarország nem lép ki a Népszövetségből

— Gróf Bethlen István nyilatkozata Londonban —

Londonból jelentik: **Bethlen** István gróf kijelentette a *Daily Mail* munkatársának, hogy Közép-Európa békéjét csak a trianoni szerződés módosítása adhatja vissza. A monarchia területén egykor összetartozó fajok most gazdasági háborút folytatnak, ezért az életszínvonal hihetetlenül alacsony.

A *News Chronicle*-nak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy meg akarja magyarítani az

angol közönségnek, mennyit szenved Magyarország a gazdasági válságtól. Az országot magas vámsorompók zárják körül s bár nincs egészen elzárva a kiviteli lehetőségétől, erős külföldi versennyel kell megküzdenie.

Végül megcáfolta **Bethlen** gróf azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Magyarország ki akar lépni a Népszövetségből.

Spanyolországban megtörtént az első képviselőválasztás, ahol nők is szavaztak

Madridból jelentik: Spanyolországban vasárnap voltak a képviselőválasztások. A nők ezalkalommal gyakorolták először szavazati jogukat és nagyszámban vettek részt a választáson. Hivatalos közlés szerint a vasárnap aránylag nyugodtan telt el, de egyes helyeken, így Sevillában és környékén a szélsőséges elemek zavargásokat idéztek elő. Barcelonában, Valenciában és Santanderben szintén voltak zavargások. Egyes helyeken vér is folyt. A jelentések nyolc halotról tudnak.

A választások eredményének kihirdetésére csak kedden kerül sor. A jobboldali és szélső jobboldali elemek nagy bizakodással tekintenek a végeredmény elé.

A nők csaknem mindenütt nagyobb számban szavaztak le, mint a férfiak. A szavazatok nagyrésze ipari vidékeken a szocialistákra, a mezőgazdasági területeken a jobboldalra estek.

A választások eredménye.

Barcelonából jelentik: Bár a választások eredményét csak kedden hozzák nyilvánosságra már is megállapítható, hogy a szocialisták súlyos veszteségeket szenvedtek. Az új parlamenti ülészakban 50-el kevesebb képviselőjük lesz.

Cataloniában a nemzeti szocialista párt felett a mérsékeltabb radikálisok arattak győzelmet.

Háromórás tanácskozás Genfben

A tanácskozás tartalmát részletesen nem tették közzé

Genfből jelentik: Anglia, Franciaország, Olaszország és Amerika képviselői vasárnap délután háromórás tanácskozást folytattak a *Hotel de la Paixben*. Angliát **Simon**, Franciaországot **Paul Boncour** külügyminiszterek, Olaszországot **De Sorogna** márkai, Amerikát **Wilson** képviselték. Jelen voltak még Anglia részéről **Eden**, Franciaország részéről **Massigli** és még egy olasz és amerikai megbízott. Résztvett a tanácskozáson **Benes** cseh külügyminiszter is, mint előadó.

Sajtóközlemények szerint **Henderson**, a leszerelési konferencia elnöke ismertette a helyzetet, majd utalt arra a júniusi határozatra, amely szerint mielőtt az angol javaslat másodszori olvasásához hozzá lehetne fogni, a tárgyalások alapjául szolgáló kérdések ki-mélyítésére van szükség.

Ezután ismertette az elnök azokat a munkálatokat, amelyek a fennálló nehézségek kiküszöbölésére irányulnak.

Az ülés folytatását hétfőre tűzték ki.

Maniu hivei Kolozsváron alkotmánymódosításra készítettek javaslatot

Kolozsvárról jelentik: A nemzeti parasztpárt szombaton Kolozsváron kezdte meg a felvonulást a kormány ellen. Maniu nélkül, de bizonyára Maniu tudtával gyűlt össze értekezletre az úgynevezett „szovátai parlament”, vagyis azok a Maniu-rajongók, akik Szovátán megkezdtek a rezisztenciát.

Az értekezlet este hét órakor ért véget. Felszólaltak többek között **Socol Aurél**, **Popa Augustin**, **Solomon Virgil** stb. A 87 jelenlévő erdélyi nemzeti parasztpárti politikus értekezleten határozati javaslatot fogadtak el, amit egy levél kíséretében még a tegnapi este elküldtek **Mihalache** címére. A javaslat a következőket tartalmazza:

— A pártvezetőség választási és pártprogramnak tegye magáévá Maniu kolozsvári nyilatkozatát. Annál is inkább, mivel a Vajda-féle kísérletezés, amint azt a volt miniszterelnök is bevallotta, csődöt mondott és az időteljes mértékben igazolta Maniut. Haladéktalanul valósítsák meg a pártprogramba foglalt pontokat, úgy falusi, mint városi vonatkozásban és igyekezzenek támogatni a román egyházakat vallási és kulturális fejlődésükben.

— Követeljük az egységes gazdasági programot, amely nem egy osztálynak, hanem főleg a parasztságnak legyen segítségére. A gazdasági programnak radikálisnak kell lennie.

— Ne jelöljék azokat a nemzeti parasztpárti politikusokat, akik szereplésükkel a párt egysége ellen vétettek és akik most is tagjai „okult szervezeteknek”

— A pártvezetőség semmisítse meg **Boila Zakariás dr.**, **Leucuta Aurél** és **Lázár Illés** kizárási határozatát.

A bécsi japán követ szenzációs nyilatkozata a távolkeleti helyzetről

Bécsből jelentik: N. Matsunaga, meghatalmazott japán miniszter nemrég foglalta el a helyét Bécsben, mint a felkelő nap országának követe. A követségi palota dolgozószobájában fogad, amely különös keveréke a japáni és a modern európai izlésnek. Janakuusi titkár mutat be Excellenciájának, aki szívélyes modorban áll rendelkezésre.

— Nyilatkozatomat mingyárt cáfolattal kezdhetem — mondja a miniszter. — Megdöbbenéssel olvasom az európai és az amerikai sajtó jelentéseit, amelyek napok óta arról számolnak be, hogy az orosz-japán háború küszöbön áll. Nemrég olyan jelentést is olvastam, amely szerint Japán hadüzenet nélkül megkezdte volna az ellenségeskedést Oroszországgal. Ezek a hírek persze akadály nélkül jelenhetnek meg, a Távol Kelet nagyon messze van és mire ezek az újságo odaérnek és a cáfolat onnan megérkezik, már mindenki el is felejtette az esetet. Mindebből egy szó sem igaz, a helyzet a Távol Keleten egyáltalában nem nevezhető kritikusként és egy orosz-japán háború lehetőségéről beszélni egyenesen agyrem.

— Hogyan? — kérdezem. — Hát nem igaz, hogy az ellentétek az orosz és a japán kormány között egyre áthidalhatatlanabbak?

— Istenem, ellentétek persze, hogy vanok közöttünk. Hol nincsenek két szomszédos állam között? De ezek az ellentétek távolról sem olyan természetűek, hogy azokat ne lehetne barátságos megbeszéléssel elsimítani. Ki gondolna azonnal háborúra? Legsúlyosabb probléma persze a mandzsukérdés és a vasutak ügye Kelet-Kínában. Nézetem szerint azonban ezek is olyan problémák, amelyek a zöld asztal mellett egy kis jóakarattal megoldhatók. Milliós és milliós életet kelljen feláldozni minden kis konfliktus elrendezésére.

— És Motow mulktori harcias beszéde Moszkvában?

— Bevallom őszintén, nem értem Motowot. Nem tudom másképp elképzelni a dolgot, mint hogy ő sincs kellőképpen informálva a helyzetről és a japán kormány feltétlen békevágyáról. Magától értetődik, hogy épügy, ahogy az iftteni sajtó háborús rémhírei alapítanak, éppannyira nélkülöznek minden rea-

litást azok a kombinációk, amelyeket ehhez az állítólag küszöbön álló háborúhoz és annak kimeneteléhez fűznek.

— És hogy ítéli meg Excellenciád az amerikai kérdést? Nem gondolja, hogy Litvinov orosz-amerikai egyezménynek politikai éle lesz Japán ellen?

— Ez éppolyan abszurdum, mint az előbbi állítás. Japán épügy nem gondol és nem gondolhat háborúra az Egyesült Államok, mint Oroszország ellen. Amerikának erős flottája van ugyan, de nincs olyan erős flotta a világon, amely Kaliforniából elindulva, meg

A leghatározottabban megcáfolom...

— Szóval Japán és az Egyesült Államok ellentétei nem áthidalhatatlanok?

— Az emberek szeretnek mindenütt ellentéteket látni, ott is, ahol nincsenek. Azért mert Amerikának nagy flottája van és mert mi is kiépítjük a flottánkat? Nagyon nyakatekert okoskodás, amely ebből azt a következtetést vonja le, hogy egymás ellen fegyverkezünk.

— Ön tehát határozottan megcáfolja a háborús híreszteléseket?

— A leghatározottabban. Gondolkozunk csak logikusan! Mit nyerhetnénk vele? Területeket? Gyakran hallottam azt az érveket, hogy mi, japánok nagyon elszaporodtunk és nincs

tudná hódítani a japán partokat. Ekkora távolságból nem lehet hadat viselni. Persze ugyanez áll Japánra is, amely ugyancsak hiába próbálkoznék meg Amerika megtámadásával. Háború, ahol az „ellenségek” ekkora messzeségben vannak egymástól, teljesen kilátástalan és ép ezért megvalósíthatatlan. Egyébként is mi érdeke lehet Amerikának Japán megtámadásával? Vagy Japánnak Amerika megtámadásával? Azt hiszi, hogy Amerikának nincsenek égetőbb problémái, mint imperialisztikus céljai a távoli Japánban? Vagy hogy Japán komolyan gondolhat Kalifornia bekebelezésére? Nincs másról szó, mint hogy az amerikai ipar, amely súlyosan szenvedett a depresszió alatt, meg akarja hódítani a szűz orosz területeket. A korlátlan kiterjedésű orosz piac rengeteg üzleti lehetőséget rejt az Egyesült Államok számára. Meg vagyok győződve róla, hogy fölösleges mást és többet belemagyarázni Amerika és Oroszország barátkozásába.

hely mindnyájunk számára Japánban. Ezért imperialista céljaink lennének Mandzsuriában és Kelet-Szibériában, hogy ezeket a területeket a magunk népessége részére kolonizáljuk. Ez nem áll meg. Minden telepítési politika Mandzsuriában, Kelet-Kínában és Kelet-Szibériában évszázadok óta eredménytelen maradt, a japán ember nem bírja az ottani klímát, mi enyhe éghajlathoz vagyunk szokva és az ázsiai kontinens keleti részének hidege aláássa egészségünket. Mi a világon semmit sem akarunk az oroszoktól, csak a mandzsuri vasuti probléma megoldását — feltétlenül békés úton!

— És a határsértések, amelyek állítólag napirenden vannak? A japán repülőgépek, amelyek orosz területek fölött repkednek?

— Tiszta hazugság volt. Tokióból azonnal meg is cáfolták. Egyetlen japán repülőgép se szállt Oroszország fölé.

— Milyen a helyzet Mandzsuriában?

— Mandzsukuo, az új köztársaság, teljes nyugalomban él és vasszorgalommal folytatja építő munkáját. Csak néha kell fegyveresen is beavatkoznunk a dolgok menetébe, amikor kínai hordák betörnek a köztársaság területére és vad pusztításokat visznek végbe. Ilyenkor persze nem elegendő a mandzsuri katonaság, amely csupa kínaiából áll, hanem a mi osztagainknak kell akcióba lépniük. Ezért tartunk Mandzsukuoiban állandó megszálló sereget, a köztársaság függetlenségének védelmére.

Juhász Andor.

L H A N D E:
KRISZTUS
PÁRIS VADONÁBAN
 135 lei és portó.

E L E K E S:
KRISZTUS! KENYERET!
 145 lei és portó.

Erdélyi Lapok könyvosztálya.

Kínai levél

az új magyar jezsuita-misszi máriusok útjáról

*

Öt magyar jezsuita indult ebben az évben Kínába: P. Resch Ferenc S. J., volt főiskolai tanár, P. Pál, Kékessy Imre, Molnár Ödön, végzett bölcseléthallgatók és Lindenberger, segítőtestvér.

Megérkeztek az új misszionáriusok útjuk végállomására, Tamingfuba. A hosszú utazás több-kevesebb szerencsével folyt le. Leszámítva egy-két kellemetlenséget, minden utazás velejáróját, valójában gazdag és felejthetetlen élményekkel érkeztek meg új otthonukba.

Az utazás érdekességei azok az események, amelyek a kínai közlekedési viszonyok között adódtak s amelyekről Fr. Kékessy Imre S. J. érdekesen számol be hazaküldött leveleiben. Fr. Kékessy leveleiből közöljük a következő részleteket:

Shangai az első állomás, ahová hosszú tengeri utazás után befutott hajónk. Shanghai már kínai város, 3 millió lakossal, a szó szoros értelmében azonban mégse tünteti fel az igazi kínai város jellegét. Valamiképpen Európa találkozik itt Ázsiával. Az öltözködés kínai és európai vegyes, nemkülönben az üzletek

árucikkei is. A 30 ezer európai az u. n. koncesszióban lakik, ahol nemzetközi s főleg francia katonaság tartja fenn a rendet. A bíraskodás is francia. A város többi részében a kínai kormány tartja fenn a rendet, hatalmas vas-kapukat állítva a kivezető utcák végére, hogy lázadás esetén könnyebb legyen a védekezés. Négy napig tartózkodtunk itt, mialatt két magyar urnak voltunk vendégei.

További utunk Nankingba vezetett, a jelenlegi kínai fővárosba.

Kínában kétfajta vonat megy. Vagy személyvonat (sokszor nyitott teherkocsikon), ami egyúttal tehervonat is. 5—600 km. itt egy-egy út. Ezekkel a vonatokkal egy ilyen út néha 2—3 napig is eltart. A másik típusa a vonatoknak az expressz. Csak hálókocsikkal, mindenkinek úgy áll a rendelkezésére és rendszeren úgy is van, hogy éjjel is utazik az ember. Tehát ilyen hálókocsin kapunk helyet.

Jellemző minden kínai vonatra, hogy minden kocsin van 2—4 inas, ezek minden órában kisérik az egész kocsit (hamutartó nincs). Az egyik inas állandóan és minden kocsiiban külön nagy faszén-tűzhelyen vizet főz, minden utas előtt teáskanna, állandóan friss teával tele. Ha kihül, vagy elfogy, szó nélkül ujat hoznak. A másik forróvizbe mártott és egészen kicsavart törülközőket hord körül. De ugyanazt a négy darabot mindenkinek, de közben kitűzi. Ugyanazzal törlik a teászeszékét is. A tea cukor nélkül készül,

néhol a rendes barna, másutt, a zöld tealevélből. Nem szűrik. Reggel és étkezés után számosásra is ezt használják. Mosdás a forróvizet törülközővel szintén igen kellemes; szappant nem használnak, csak az európaiak. Meg is látszik ez a kínaiakon: a legnagyobb részük mindenféle bőrbajjal van tele.

A vonat hatalmas rizstüttetőnyek között fut be Nankingba, ahol ugyancsak meggyűl a bajunk a kínai hordárokkal: minden csomagunkat más ember akarja vinni. Természetesen kész lehetlenség a kínai udvariasság ez ellenállhatatlan megnyilatkozása elől kitérni.

Az utolsó vasútállomás Taming, „csak” 70 km-re van a várostól. Ebben a szédületes birodalomban nem is nagy távolság. Aki éjjel érkezik, az előtt csak egy megoldás lehetséges: felkeres egy közeli kínai „szállodát”. A szálloda szót itt kínai értelemben kell venni, mert másként bajos lenne a vályogfalas, 4-szer 7 lépésnyi kis udvarral bíró, de ablakokkal természetesen nem rendelkező épületet szállodának nevezni... Pedig a fantasztikum, a mesék országa csak most következett, mert a következő események a rémdrámák érdekességét is felülmulják.

Végre hajnalodott. Hat órtakar előállt az autó. Autó?! Most igazán nem akarok túlozni, de hát ami az volt, ismét új fogalom volt számomra. A kereke gumiból volt, az igaz-motorja is volt, még pedig kitűnő. Ablaka csak kétoldalt, a többi: üveglámpa, szerszám

Válaszúton a nemzeti-parasztpárt

Maniu Gyula hajlandó elvállalni a párt-elnökséget, ha új programját ellogadják

Bukarest. Saját tud. A nemzeti-parasztpártban még mindig tart az elnöki válság. Maniu Mihalache ajánlja az elnöki székre.

Beavatottak szerint azonban Maniu vállalkozna ismét az elnökségre, ha a párt valamennyi vezető politikusa szívvel-leléssel mellette állana és mindenki fenntartás nélkül elfogadná a programot, amelyet ő Badacsnyban kidolgozott és amelyben az alkotmányosság kérdésében igen merev álláspontot foglalt el.

De a nemzeti-parasztpárti vezetőférfiak közül Costachescu, Voicu Nitescu, Mirto, Tilea és mások bizonyos tartózkodással vannak úgy Maniuval, mint programjával szemben. Mihalache szintén nem ajánlaná elnöknek olyan nagy készséggel Maniut, ha a párt magáévá tenné a cämpulungi programot.

A két tervezet összeegyeztetéséről szüntelen tanácskozások folynak most Maniu és Mihalache között, hol Popovici lakásán, hol Maniu szállodai szobájában, de a jelek szerint nem sok kilátás van arra, hogy keddig, a végrehajtóbizottsági ülésig összhangba lehessen hozni a két felfogást.

Amennyiben keddig nem jön létre ez a megegyezés, Maniu nem vesz részt az ülésen és visszatér Badacsnyba.

Franciaországnak nincs része a román kormányválságban

A külügyminisztérium hivatalos nyilatkozatot adott ki a bukaresti francia követ felkérésére

Bukarest. Saját tud. Titulescu tegnap délelőtt hosszas tanácskozást folytatott Ducával azokkal a támadásokkal kapcsolatban, amelyek az utóbbi időben a román sajtó részéről Franciaországot és a bukaresti francia követet érték.

A németbarát és a hitlerizmussal rokon-szenvező lapok ugyanis francia beavatkozásnak tulajdonítják a legutóbbi kormányválsá-

got és ezt Románia szuverenitásával és a román nemzet önérzetével nem tartják összeegyeztethetőnek. Ugyanebben az ügyben Titulescu fogadta tegnap délután D'Ormesson francia követet s e látogatás eredményeképpen a külügyminisztérium a következő sajtóközleményt adta ki:

A francia követ ma meglátogatta Titulescu külügyminisztert. Tekintettel az egyes lapokban megjelent cikkekre, a francia követ szükségesnek tartotta határozottan kijelenteni, hogy a köztársaság kormánya, miután sohasem avatkozik idegen országok belügyeibe, teljesen távol áll a legutóbbi kormányválságtól.

Titulescu kijelentette a francia követnek, hogy Romániában sohasem történt kormányválság külföldi befolyás következtében s egyúttal biztosította a francia követet, hogy annak nyilatkozata megfelel a valóságnak, ugyanígy, hogy Franciaország kormánya sohasem engedett meg magának egyetlen gesztust sem, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy egyik, vagy másik román politikai alakulatot előnyben részesíti.

BINICID

a leghatásosabb és legolcsóbb égér- és patkányirtó szer.

Gyártja:

Moskovits Ipartelepek r.-t. Oradea

Kapható minden szaküzletben.

kilenc és ami mozdítható, az már nem volt rajta. Az ülés helyén deszka, a belseje csupa pléfoltozás, tetején lécek, az ajtókat kötéllel kellett bekötöni, csupa por, sár, — rugózás szintén nincs. Egy jókora személyautó lehetett valaha... Az utcán vezető vasúti sín nem akadályozta meg a sofőröket abban, hogy hol hosszában, hol meg keresztbe ne menjünk a síneken, természetesen megfelelő rázkódás mellett. A kiálló sínek sem zavarták meg a fordulásban. Alig indultunk meg, a sofőr szédületes vágatásba kezd, mentünk mint a veszedelem. Kész istenkisértés volt. Azon az autón nem volt egy ép darab, minden zörgött, zötyögött, ropogott; de a motor pompás jószág, bírta az iramot. Amint így vágatunk, veti ám egyszer csak magára P. Szarvas a keresztet. Kérdem, miért? Hát az utakon a hidak helyett két szál deszka van keresztülfektetve az árkon-patakon, a két keréktávolságnak megfelelően. Sem korlát, sem középben pines fedve, csak két szál deszka az egész, 40—50 cm. széles. A hideg rázott eleinte, de aztán eszembe jutott, hogy a jó Isten katonája vagyok, ha eddig hívott, most már csak vigyazzon is reám. Hát nem is lett bajunk. Az utakon persze a kövezés ismeretlen. Félméteres keréktávolság nyomán a sár kőkeménnyé száradt. Eppen olyan, mint egy szántóföld, csakhogy rendezetlen szántásokkal, amely nem porhanyós... Ezen a veszedelmes uton rohant a

mi autónk rugózás nélkül, de olyan ugrásokkal, kilengésekkel, hogy fejünkkel majdnem kivertük a lécfedelet. Ha vastag parafasíkjaink meg nem védenek, csakis agyvelőrázkódással szabadulhattunk volna meg. A töltések egészen váratlanul jöttek, összekuporodtunk guggoló ülésbe, hogy némileg rugalmasabbak legyünk. De így meg hol görcsöt kaptunk, hol meg egymás hegyénhátán voltunk a dülöngés és rázkódás miatt. Az út két oldalán községek vannak, fallal körülvéve a gyakori rablótámadás miatt. Itt a nagy falak mingyárt töltésként is szerepelnek. Több helyütt megálltunk, hogy a hűtővizet pótoljuk. A hűtő maga is lyukas volt, folyt, a víz pedig hangosan, rotyogva forrt... Végre 10 óra felé rekord idővel értünk Taming falai elé.

Taming már százszázalékos kínai város, szűk és kevésbé kellemesszagú utcákkal. Ezek aránylag tiszták, mert a szegény nép minden hulladékot felszed. Nincs fa és télire tüzelőanyagot kell gyűjteni. Piszok az utcán nem marad öt percig sem, mert amit a trágyagyűjtők nem szednek fel, azt elvégzik a kutyák. Kevesebb esztétikus látvány, de hozzátartozik a kínai képhez. Az utcákon rengeteg a gyermek s mellettük a kutya, amely kis gazdája tisztántartásáról, mosdatásáról is gondoskodik. Mily nyomorúság, sötétség! Sok munkája van itt még a keresztény kultúra bátor harcosának, a misszionáriusnak. T. S.

A 4 alkatrész, amely a

Chat Noir
KÖLNIVIZ

hirnevét megalapozta:

- 1 válogatott parfüm-esszenciák
- 2 csodálatos keverék
- 3 tiszta és koncentrált alkohol
- 4 megfelelő érettség

van védve a lepecsételt üvegcsé és a jólállási etikett révén.

Ez a kölni-víz valamint a két másik LADY készítmény — JOCKEY CLUB és PERLE DE PARIS — csak eredeti lepecsételt üvegcsékben kapható.

Halálos repülőgépszerencsétlenségek

Londonból jelentik: Angliából vasárnap a le bourgeti repülőtérré indult tíz angol repülőgép, amelyeket az egyiptomi kormány képviselőjének kellett volna átvennie. A gépek közül azonban csak hét érkezett meg. A nyolcadik Észak-Franciaországban a nagy köd miatt kényszerleszállást végzett.

A kilencedik lezuhant és porrázúzódt. Pilótái a csodával határos módon menekültek meg.

A tizedik gép ugyancsak a köd miatt — le akart szállni, de nekiment egy magasfeszültségű villamos áramvezetéknek. Mindkét pilóta bennégett.

Varsóból jelentik: Egy lengyel katonai repülőgép nekirepült a varsói rádió nagyadó antennájának s egyik szárnya leszakadt. A gép ezután lezuhant. Pilótája és megfigyelője meghalt.

Az I. kötet január—március,
II. kötet április—június,
III. kötet július—szeptember,

IV. kötet október—december
hónapokra eső életrajzokat
foglalja magában.

MEGJELENT
Schütz Antal
egyetemi tanár szerkesztésében négy kötetben

Az új, teljes Szentek élete

A kb. 1400 lapra terjedő, négykötetes munka ára:

1. Szép papíron, fűzve	360 lei.
2. Félvászonkötésben	480 "
3. Lilaszínű, egészvászonkötésben, aranyomással	540 "
4. Igen finom, vastag könyvpapíron, barna selyemfényű vászonkötésben, dús aranyozással	720 "
5. Barna luxusbőr-kötésben, dús aranyozással	1020 "

Részletfizetési kedvezmény is kapható.

Megrendelhető az „Erdélyi Lapok” könyvosztályánál.

Csak hitelező államok részére ad átutalást a Banca Naționala

Újabb megszorító intézkedés a devizaengedélyek terén

Bukarestből jelentik: A Banca Naționala központja a következő közleményt adta ki: A felesleges kérvényezések elkerülésére közöljük, hogy az iparosok, kereskedők és gyárosok külföldi átutalásra csak akkor kérjenek engedélyt,

ha a pénz kiutalása olyan országba történik, amely hitelezője Romániának. Más kérvényeket a Banca Naționala nem vehet figyelembe mindaddig, amíg a nemzetközi piac helyzete nem tisztázódik.

„Minden jó románának kötelessége megakadályozni a további elmagyarosító-működést...”

— mondotta a csiki tanfelügyelő

Csikszereda. Saját tud. Közöltük a közoktatásügyi miniszter által kiadott 106171—1933. számú bizalmas rendelkezést, amely jóváhagyja az állami iskolai igazgatók által eddig önkényesen és kíméletlenül végrehajtott névelmezést, sőt törvényes színezetet igyekszik szolgáltatni ennek az egyéni legszentebb szabadság példátlan és botrányos megsértésének.

Ezt a hírhedt rendelkezést Ghircă Petra csiki tanfelügyelő 129—1933. sz. alatt küldötte meg az összes állami iskolai igazgatóknak. Rendelkezését ezzel zárja: „Minden jó romának kötelessége megakadályozni a további elmagyarosító működést...” Nem tudjuk, hogy Ghircă tanfelügyelő hogyan érti a „további elmagyarosítás”-t akkor, amikor a kormányok egymást túllícitálva versenyeznek kultúrznakkal, iskolai erőszakkal, katonasággal, hogy a magyarságot faji és nemzeti érzésből kiforgassák. Ebből a célból szabadítottak a Székelyföldre olyan megfélemlítő, „nemzeti misziszjó”-t teljesítő okiráltságú, magyarul egy szót sem beszélő tanítókat, akik jobb románok akarnak lenni sokszor iskolai fellebbvalóiknál. Így történhetett meg az az érdekes eset, hogy a méltányos álláspontot és megértést tanúsító inspektort feljelentse az egyik falusi állami tanító, amint ez Gyergyóujfaluban meg-

történt.

Ebben a községben az államhatalmat Moise Căpăta állami iskolai igazgató képviseli. A múlt iskolai évben ez a tanító bírságot meg szánál több székely szülő gyermekük iskolamulasztása címén, amely bírságokat azonban a járásbíró nem ítelt meg. Ez a Moise Căpăta az, aki elég merésznek érezte magát, hogy Lăteș Nicolae tanügyi inspektort felsőbb hatóságánál azzal vádolja meg írásban: „elárulta a román érdekeket a Székelyföldön...” Pedig Lăteș inspektor nem szolgált rá a vádra, hisz egyike volt annak, aki a névvegyelmezés Csik megyére szóló hírhedt rendeletét javasolta.

Ezzel kapcsolatosan nem lesz érdektelen, ha rámutatunk arra is, hogy mi a véleménye ezekben az iskolai sérelmek ügyében a kisebbségi miniszternek.

Amint ismeretes, Gyárfás Elemér szenátor terjedelmes memorandumban tártá fel Serban akkori kisebbségi miniszternek a székelyföldi iskolai erőszakosságokat a visszaélések egész sorozatával illusztrálva konkrét formában a panasz jogosságát, különösen a névelmezésre vonatkozólag. A kisebbségi miniszterium válaszában azt írja, hogy Gyárfás szenátor jöhízeműségével valaki büntetendő módon visszaélt, mert a felsorolt panaszokban említett sérelmek nem felelnek a valóságnak, a szülők hibásak, mert nem tettek eleget az iskolai beiratkozásokra vonatkozó törvényes rendelkezéseknek és így írták be gyermekeiket hivatalból az állami iskolába. Mondanunk sem kell, hogy Gyárfás szenátor újabb beadványában felvilágosította a kisebbségi miniszteriumot, hogy nem őt vezették félre, hanem maga a miniszterium nem győződött meg a panaszok jogosságáról. Az egész dolognak az a látszata, hogy a kisebbségi miniszterium válaszában a közoktatásügyi miniszteriumban foglalták meg és így a panaszok orvoslására alig van remény, megakadályozza a névelmezéssel románosító és a miniszter által jóváhagyott lorekves.

SZÍNHÁZ

— Szombaton kezdődik a szatmári szezon. A szatmári társulat szombaton kezdi meg előadásait Szatmáron, a nagyszerű nagykarolyi, zilahi és nagybányai vendégszereplések után. Szabadkai társulatának erősségei között vannak: Csengeri Ica drámai szende, Lantos Béla, M. Palucz Vilma, Papp Ella, Ágotai Hédi, Sz. Rutkai Margit, Bányai Rózsi, Csernák, Fratta, Csoka, Fülöp Sándor, Mihályi, Szabados Árpád rendező. Szombat este Bús-Fekete László: Pénz nem minden című darabjával nyitják meg a szezon, amelyet nagy érdeklődéssel vár a szatmári közönség.

— Torda téli színi idénye. Torda. Saját tud. A rendes szokástól eltérően a színház az idén egy hónappal később fog megkezdődni az alakítási munkák miatt. Az új színházat ünnepi diszlocálás keretében fogja megnyitni január 3-án dr. Ferenczy Gyula színigazgató és négy héttig játszani fognak.

Megkezdte működését a német színház a Bánságban. Temesvár. Saját tud. A Nagyszebenben alakult romániai országos német színház a Wilhelm Tell előadásával megkezdte temesvári évadját. A német társulat egy hónapig játszik s azután következik a magyar színházi szezon, amelyet az Ihasz—Fekete-társulat nyit meg.

Heti műsor:

Nagyvárad:

Kedden este: **Magdát kicsapják.** Kádár Miklós nagyváradai író nagyszerű vígjáték ujdonsága.

Szerdán este fél 9 órakor: **Magdát kicsapják** Csütörtökön délután 4 órakor: **Akácfa virág.** Csütörtökön este fél 9 órakor premier: **Fizessen nagysád.** Emőd Tamás és Török Rezső operettje. Komjáti Károly zenéjével. Rendes helyekkel.

Pénteken este fél 9 órakor: **Fizessen nagysád**

Kolozsvár:

(A temesvári operett-társulat játéka).

Kedd este: **Kék lámpás.** Ujdonság. Szerda este: **Zsindelyezik a kaszárnya tetejét.** Csütörtök este: **Bolond óra.** Ujdonság. Péntek este: **Tessék beszállni.** Operett premier.

Szombat este: **Tessék beszállni.** Vasárnap délután 3 órakor: **Zsindelyezik a kaszárnya tetejét.** Vasárnap délután 6 órakor: **Tessék beszállni.** Vasárnap este 9 órakor: **Tessék beszállni.**

Arad:

Kedd este fél 9 órakor: **A kék lámpás.** Szerda: **Román előadás.** Csütörtök este fél 9 órakor: **A pénz nem minden** (vígjáték premier). Péntek este fél 9 órakor: **A pénz nem minden**

Csikszereda:

(Sarkadi—Walter társulata).

Kedden: **A teve.** Szerdán: **Akárki.** (Hoffmannstahl remek műve). Csütörtök: **Levendula.**

Könyvüjdonság!

GERELY JOLÁN

A MŰVELT LEÁNY

Ez az első kat. szellemű leányoknak írt illemkönyv. A pedagógusok kezében pompás vezérfonál, a fiatal leányoknak pedig szeretettel eligazító jóbarát, a társadalmi élet sok külsőjét is megkivánó szövevényeiben.

Csinos kiállításban, amatőr-kötésben, tetseztetős, modern borítóval. Ara 84 L. és portó.

Kapható

az „Erdélyi Lapok” könyvosztályánál

Legszebb leány-könyvek

CSABA MARGIT: *Amit a serdülő leánynak tudnia kell.* — — — 100 lei
GERELY JOLÁN: *A mai leányok útja* — — — — — 120 lei
JAMBOR LÁSZLÓ: *Levelek hugomhoz. I-II-III. rész.* fűz. 120 kötve 160 lei és portó.

Erdélyi Lapok könyvosztálya.

Tej folyt Budapesten

Tejesasszonyok harca a magyar kormánnyal és a rendőrséggel. — Háromezer liter tejet öntöttek ki az utcára. Leöntötték tejjel a rendőröket is

Budapestről jelentik: A magyar kormánynak az a legújabb rendelete, amely szerint a milimárik ezentúl csak a tejvállalatoknak adhatnak el tejet, — hétfőn reggel lépett életbe. A rendelet a milimárik körében érthető elkeseredést keltett s elhatározták, hogy azt nem veszik tudomásul. Hétfőn reggel Óbudáról 20 tejeskocsi és 50—60 milimári gyalog igyekezett Budapestre. A rendőrök azonban

útjukat állották. Egy darabig farkasszemet néztek egymással, majd a milimárik át akarták törni a rendőrkordont. Erre húsz rendőr eléjük állott s be akarták őket terelni egy mellékutcába leigazoltatás végett. A milimárik a náluk levő tejet részint a rendőrökre, részint az utcára zudították. Közel 3 ezer liter tej folyt el. Két milimárit letartóztattak, a többi ellen eljárás indult.

Megkezdődött a választási listák benyújtása

Hétfőn már kilenc politikai párt nyújtotta be választási listáját a nagyváradi törvényszéken

A nagyváradi törvényszék elnökeinek hétfőn déli 1 óráig a következő sorrendben nyújtották be választási listáikat: *Partidul Național Liberal* (Nemzeti liberális párt): Tiberiu Mosoiu. *Partidul Național Tărănesc* (Nemzeti-parasztpárt): Gh. Crisan. *Partidul Național Liberal Gh. Bratianu* (Bratianu György nemzeti liberális pártja): Nicolae Zigre, Nicolae Molan, Nerva Jercan, prof. Dumitrescu Motolescu, Nicolae Maior, Cornel Iancu, Theodor Dragan, Romul Copra, Paul Jurca. *Magyar Párt*: listavezető: Hegedüs Nándor. *Partidul Național Agrar* (Nemzeti Agrár Párt): prof. Aurel Pop. *Partidul Tărănesc Radical* (Radikális Parasztpárt): Alexandru Gh. Mateescu. *Partidul Tărănesc dr Nicolae Lupu* (dr Lupu parasztpártja): Apostol Zamfirescu hadirok-

kant kapitány. *Partidul Tărănesc Independent* (Független parasztpárt): Veress Danila. *Partidul Soc. Dem.* (Szociáldemokrata párt): Böszörményi Emil.

A Magyar Párt tehát a szavazólista első oldalán a jobb szélső, negyedik kockába került.

Szatmár. Saját tud. Szatmáron hétfőn a következő pártok nyújtották be listájukat a szatmári törvényszék főelnökének: *Liberális párt*. Listavezető: dr Drágus Teofil nagybányai ügyvéd. *Nemzeti-parasztpárt*: Popovici Mihály v. igazságügyminiszter. *Goga-párt*: dr Barbu Illés Károly v. szatmármegyei prefektus. *Junian-párt*: Protopopescu Nunika. *Argetoianu-párt*: Cocea Ilie, szatmári ügyvéd. *Magyar Párt*. Listavezető: dr Jakabffy Elemér.

Revolveres incidens a debreceni tüntetésen

Debrecenből jelentik: Pénteken késő este ismét zajos tüntetés volt Debrecenben. A város különböző részein, így a Csók utca, a Hatvan utca, a Jókai utca és Zúgó utca környékén heves jelenetek játszódtak le. A tüntetők bezúzták az ablakokat, megdöntötték a kirkatok redőnyeit és a Jókai utca egyik lakásának ablakain köveket dobáltak be. Ebben a lakásban családjával együtt éppen vacsoránál ült *Solymossy István* városi végrehajtó, aki rémülten ugrott fel megdöbbenésében. Előkapta revolverét és az utcára rohant, ahol utját állta a tüntető csoportnak.

Két egyetemi hallgató került eléje, ezeket megállásra kényszerítette és revolverével mindaddig féken tartotta, amíg egy rendőrsztag nem ért oda. A végrehajtó panaszt tett a rendőrségen ablakainak bezúzása miatt, a diákok viszont személyes szabadság megsértése miatt tettek feljelentést a végrehajtó ellen az az indokolással, hogy békésen sétáltak a ház előtt, amikor a végrehajtó rájuk rontott.

A rendőrség a tüntetők közül többeket letartóztatott. Kihallgatásuk alkalmával megállapítást nyert, hogy a tüntető egyetemi hallgatók közé igen sok munkanélküli csavargó férközött be, akik saját céljaikra használták ki az egyetemi mozgalmakat.

A debreceni rendőrség el van szánva, hogy az immár öt napja tartó tüntetéseknek véget vet. Több polgári küldöttség járt már a város polgármesterénél és főkapitányánál és kérték a rend mielőbbi helyreállítását. Az egyetemen nincsenek zavargások, mert a zsidó egyetemi hallgatók már öt nap óta nem járnak be.

Nagyobb zsidó diákküldöttség is felkereste *Vargha Zsigmond* egyetemi rektort, aki megígérte nekik, hogy eddigi távolmaradásukat az egyetemről nem fogja mulasztásnak tekinteni és minél előbb lehetővé teszi számukra az előadások látogatását.

Az ukránok tüntettek Amerikában Szovjet-Oroszország elismerése miatt

A kommunisták és ukránok véres összeütközése

Washingtonból jelentik: Szovjet-Oroszország elismerése miatt ma 7000 ukrán heves tüntetést rendezett, amelynek során összeütközésre kerül sor a tüntetők, a kommunisták és rendőrök között. A kommunisták botokkal, vasdorongokkal támadták a tüntetőkre. Több tüntető és rendőr megsebesült.

Szent József Magánkórház

ORADEA, Str. GEN. HOLBAN No. 50.

Telefon: 6-66.

Árai szenzációsan olcsók.
Műtétek pausal áron.
Szülészeti osztálya Erdélyben a legolcsóbb.

Kérjen prospektust.

Duca rádió-szózata

A belpolitika egyéb hírei

Bukarest. Saját tud. Duca vasárnap este rádiószózatot intézett az ország népéhez.

— A mi feladatunk az — mondotta többek között, hogy konszolidáljuk az egyesített Romániát. Jo közigazgatási és társadalmi szervezetet nyújtunk neki, tökéletes testvéri egyetértést létesítsünk az egymástól évszázadokon át különült románok között, harmónikus együttélés lehetőségeit teremtsük meg a kisebbségi népekkel, amelyek a román állam területén laknak. A belföldi helyzet tökéletes rendezésével és méltóságos békepolitikával tisztas helyet biztosítsunk Románia számára a nemzetek között.

— Hiszem, hogy sikerül legyőznünk a politikai, a pénzügyi, közigazgatási, gazdasági és erkölcsi válságot, amivel a körülmények és az emberek hibájából küzdünk. De ehhez az ország minden lakójának munkájára van szükségem.

(Bukarest.) A kormány a sajtótámadások miatt felfüggesztette, több lapnak, így a *Miscarea*-nak és a *Romania Noua*-nak a megjelenését is. Bratianu György nyilatkozatában a háborús idegen invázió lapbetiltásával hasonlítja össze ezt és kijelenti, hogy az ország idegen uralom alatt áll, amelynek a román nemzethez semmi köze.

Bukarest. Saját tud. A belügyminiszter felfüggesztette az összes bukaresti kerületi polgármestereket és Dobrescu főpolgármestert is. Az új időközi bizottságnak elnöke Constinescu volt bukaresti főpolgármester lesz.

Bukarest. Saját tud. Junián storsineti pártgyűlésén kijelentette, hogy Romániának kötelessége volna, hogy az Egyesült Államok mintájára inflációt vezessen be, ezt azonban az új kormánytól nem lehet várni.

Argetoianu tegnapi programbeszédében azt fejtegette, hogy a kormány legfőbb hivatása az lenne, hogy segítsen az ország eladósodott lakosságán. Ezt elmulasztotta a volt kormány, de ezt nem teszi meg az új kormány sem, amely a kapitalizmusé.

Csűrös Emilia: / /
CSILLAGSZALLÁS

című könyvében az ifjusági és gyermekszindarabok, prologok, alkalmi költszöntök és egyéb alkalmi versek gazdag gyűjteménye található. Megrendelhető: az Erdélyi Könyvosztályánál.
Ára: 60 lei.

ember 21.
Z
ri szezon.
meg elő-
gykárolyi,
ések után.
tt vannak:
Béla, M.
Sz. Rut-
ratta, Csó-
Árpád ren-
Péruz nem
a szezon,
tmári kö-
Saját tud.
áz az idén
i az alká-
zat ünnepi
ni január
s négy hé-
színház a
agszében-
et színtár-
kezdte te-
y hónapig
r színházi
uult nyit
ádár Mik-
ék ujdön-
kicsapják
kácavirág.
ier: Fizes-
Rezső ope-
ndes hely-
n nagysád
éka).
ya tetejét.
ság.
erett pre-
delyezik a
k beszálln.
szállni.
pás.
nem min
m minden
l remek
OLÁN
LT
A ve-
ig sze-
lmi élet
nyeiben.
tör-
ern
tályánál

A muskotályutcai tragédia mementója

— A Zemplén-líu szörnyű bűne —

A Zemplén fiú rettenetes bűnének leírásával vannak tele kivétel nélkül a budapesti lapok. Mi a legélesebben helytelenítjük a rémdrámák részletes leírásait, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy károsan hat a közérkölcse a gyilkosságok részletes lefestése, éppen úgy, mint az amerikai detektívregények, a ponyva szörnyszülöttei, vagy a hasonló tárgyú mozivetítések. A Muskotály utcai anyagyilkosságnak azonban olyan motívumai vannak, hogy a szörnyű eset ismertetésétől nem tekinthetünk el. Felkiáltójelként áll a társadalom elé: ime az erkölcsstelen családi élet következménye!

Kétségtelen, hogy a tragédia háttéré és ki-pattantó rugója nem volt más, mint a tisztaságot, vallásos életet követelő s a fertőbe beleilleszkedni nem tudó fiatal gyermeki lélek teljes felbomlása. De az is kétségtelen, hogy ilyen rettenetes tette csak a szülőitől *terhelt-séget* öröklő gyermek lehetett képes. A hibák: a szülők. Az apa éppen annyira, mint a szerencsétlen anya, aki évtizedekkel ezelőtt már ideggyógyászati gyógykezelésre szorult volna. A gyermeki lélek mindaddig tiszta, amíg meg nem fertőzi környezetét. Az átöröklés útján esetlegesen vele született ferde hajlamokat is elnyomja a jó nevelés, a vallásos élet, amit maga körül lát, érez s amelybe kora gyermekkorától egy egészséges, tiszta életű család levegőjében belenevelődik. A tizenöt-éves Zemplén Dénes jegyzetei között megtalálták egy feljegyzését:

A szent gyónást elvégeztem XI. 1. 1932. Zemplén Dénes.

Másik jegyzetén a szent gyónás formája van feljegyezve. Ez a néhány sor sokat mond. Elsősorban azt, hogy a gyermek abból a fertőből, amit az anyja házában lelke legmélyéről megutált s amely utálat hozzájárult cselekedetéhez — az Istenhez, a templomhoz, papjához akart menekülni önkéntelenül a gyermeki lélek, tisztaság, jószág utáni szomjával. Hogy az utolsó reggel, amikor még ágyban fekvő anyjával összeesve újra, annak feslett élete felett, és éppen az a balta ötlött szemébe, amely anyjának ágya mellett állott; továbbá, hogy azzal együtt a gyilkosság gondolata lobbant fel agyában; hogy elvesztette öntudatát, ítélőképességét, hogy képes volt a baltához nyulni s anyagyilkosságra vetemedni; mindez már az átöröklés miatt terhelt, az elhanyagolt nevelés miatt önuralomra képtelen agy munkája volt. Amit a gyerek azzal fejez ki: „elsőlétült, sötét volt előttem minden.”

Ha egy hitvallásos iskola nevelte volna — talán megszökött volna anyjának külsőleg-belsőleg piszkos lakásából, ahonnan a gyereket már kis korában sétálni küldte anyja, amikor férfitárogatója volt — vigasztalást, magyarázatot, útmutatást keresett volna és tudott volna találni a templomban gyónató papjánál. Hiszen apja zseniális családjának megfelelően magas értelmet is örökölt. Németül, franciául beszélt, korához képest feltűnően intelligens. Bár a külvárosi proletárnegyed elhagyott Majoros utcájában nőtt is föl — de apjához hasonló tudós vegyész professzor akart lenni. Az apja volt életének ideálja.

Es az apja?

Az apja már 26 éves korában európai szak tekintély, ragyogó tudós a szerves kémia terén, egyetemi tanár, akit jelenleg a háborús

gázok kémiajának vizsgálatával bízott meg a kormány; lángész a laboratóriumban, a tanári katedrán. De mint apa, mint családfő bűnrészes gyermeke tragédiájában s mint annak egyik okozója érdemi meg a társadalom ítéletét.

Hiába minden igyekezete a pesti lapoknak arra, hogy dr Zemplén műegyetemi professzort mentegesse, szimpatikus színben tüntesse fel. Mindazok, akik évtizedek óta a műegyetemen hallgatói voltak, vagy a tanár körében laktak, tudják róla, hogy a külvilág előtt nem mintaférfi, még kevésbé mintaapa. Csak lángésze miatt volt tekintély az ifjúság előtt, amely éjszakánként kocsmában találta. Az érdekes, túlságosan fiatalarcú 48 éves professzor sokszor napokon át csak éppen, hogy megmosdott, gyűrötten lépett reggelonként hallgatói elé — de az is igaz, hogy ilyenkor is elbűvölte hallgatóságát zseniális előadásával. Azonban egyéb tekintetben sem lehetett példakép ifjúsága előtt, amely jól ismerte úgy az ő, mint a különben nagyon szép, elvált feleségének magánéletét. A két élet sokban volt hasonló egymással. A meggyilkolt asszony testvére, Patz Sándorné, a Beszékért igazgatójának felesége kijelentette, hogy csokoládéval várta a Sopronból érkező fiút.

— En vagyok a leghívatottabb véleményt mondani. — jelentette ki — s én mondom: nem gyilkos ez a fiú, hanem áldozat. A rendellen, piszkos lakásban az anyja mellett úgyszólván naponta morális hajótörést szenvedett. A muskotályutcai pokolban, ahol, mint panasolta nagynénjének, kocsisokkal durákozott — gyilkossá nevelték.

Tragédiája volt a gyerekek az is, hogy az apja, az ő ideálja, meg tudta állani, hogy a vele egy városban élő fiát 16 éves koráig ne lássa! És talán soha nem is látja, ha a fiú az apja utáni vágyódásból nem jelentkezik nála pár héttel ezelőtt.

Hát apa ez? Hát ember ez?

A professzor leánya, Éva, apácának ment, nagyobbik fiát katonai intézetbe adta, gondoskodott nevelésükről. Kérdés, vajjon a két gyerek előtt, akik apjukat ismerték, olyan ideálképpé tudott-e emelkedni, mint legkisebbik fia előtt, akinek neveléséről nem gondoskodott, akit nem is ismert. Az anyánál, a szerencsétlen asszonynál fennáll az orvosi vélemény: „a nagyon képzett, festőművésznőnek is helytálló asszony súlyos beteg volt.”

Igy ismerték a megjelent hallgatók is. Exaltált, kleptomániás, legsúlyosabb fokán az idegbetegségnek, amely lerántotta róla az apai házból kapott magasabb nevelést, szegényérzetet, az uriaszony, a méltóságos asszony minden önértetét.

De ezt egy 15 éves fiú nem tudhatta. Ő csak gyermeki szemmel, kettőhasított sajtó szívvel s a tragédiáig fokozódott undorig elkeseredéssel nézhette anyja alakját, életét.

De a tudós apa tudta és még hat éves korában már magához vehette volna fiát, mint másik két gyermekét, mert ez az asszony bíróságilag megállapított élete után könnyen ment volna. De nem tette.

Minden szülő vétkes gyermeke bűnében. Minden apának és anyának úgy kell élni a család körében, azzal a tudattal, hogy minden szavuk, minden cselekedetük irányadó. Gyermekeik tőlük tanulják, rajzolják le önkéntelenül jövő életüket. A gyermekre áldás, vagy mérgezés a szülők élete. Elvált szülők gyermekének lelke mindig tele van egy egész életre kiható fájdalommal, szomorúsággal, amely mint örökös köd ül a szívük fölött.

A Zemplén fiú tragédiájában tehát egyaránt bűnös az apa és anya. De elsősorban az apa, akinek természetből hívatása gyermekeire gondot viselni, vallásérkölcös életre nevelni és megőrizni minden káros külső hatástól a gyermeke lelkét.

Ez a szörnyű dráma mementóként kell, hogy álljon minden szülő előtt.

Amiről a lapok nem írnak...

Amit itt most meg akarunk írni, az Balbórol és az Atlanti Rajról szól, de nem elkésett, utólagos dicsőszegengés akar lenni ama páncélos hidroplánok rajának, amely átkelt az Alpokon és átkelt a tengeren, hogy légesavarjainak süket és tompa dörgésével belezúgassa Amerika fölébe Itália nevét. Nem is arról a férfiről szól, akinek fényképét annyiszor hozták a lapok, hogy végül egészen emlékezetünkbe égett; kopaszodó, széles és alacsony, mint amilyenek a történelem a római ősokeket tudja. Távoli tartományok prokonzulái rémlenek fel az ember fantáziájában, a Scipiók és Mariusok, amint erre a mozdulatlanságában monumentális, komor és erőszakos arcra néz, amelyen a bőr színében, a száj vonalában és az orr hajlásában: átüt az Itália ereibe ömlött, sötét déli vér, a délgörög kalmárok, zsoldosok és szaracén hódítók vére! Mi azonban most nem a lég prokonzuláról akarunk írni, hanem valami egészen másról.

A jelenet első felét filmen lehetett látni. A repülőgépek, az Atlanti Raj hóféhér és ezüstös gépei sorban állanak a vizen, az ostiai kikötő emelkedő és elsülk hullámainak lassú ringásában, szárnyak roppant lapját magasra terítve szét a víz felett, légszavaras bálnafejüket kissé ferdén fölemelve, magasba szállani készülő emeletetes házak hatását kelve. Rajtuk és köztük a legénység. És ime: soraik felé egyszerre odakanyarodik az ostiai püspök motorcsónakja, kattogó dübörgéssel zakatol el az óriási szirttömbök mellett; — meg fogja áldani őket a légi út előtt. De ez csak felvillant egy pillanatra, a filmhíradónak vége felé egyre gyorsuló képeiben, amikből látni lehetett, hogy kivágták, talán egészen levágták a végét.

— Annyiféle ilyen vallásos egzotikumot hoznak már a híradók — mondhatta közömbösen valami vállalati igazgató vagy cégvezető az irodában. — A közönség, attól félek, unja már. Vágjanak le a végéből.

Ez az apróság azonban nem jelen semmit.

A raj pedig, szárnyán a szenteltvízzel és tömjénfüsttel, átkelt a tengeren. Az emberiség legnagyobb légi teljesítménye ez, minden idők óta és a világsajtó hatalmas hírszolgálatára harsonzott körülöttük. És most már a lepedőnyi külföldi újságokon követhette útjukat az érdeklődő és láthatta, hogy a szintén „fejlett technikájú” amerikai „sár-ga sajtó” hogyan örvényel körül a légi raj embereit, megírva róluk minden apróságot, fényképezőgépekkel állva lesbe még a tüdőszobájuk kulcslyukai előtt is.

Csak akkor jöttek mind kínos zavarba, amikor meg kellett volna írniok, szintén színesen és részletesen, hogy a raj minden embere, az első tisztektől az utolsó gépészig közös szentáldozásra ment a megérkezés után s hogy a tiszteletükre rendezett ban ketten mind a százhusz ember katonás fejelemmel mondott asztali imádságot...

Zavarbaejtő dolgok, minek hangsúlyozni őket, át kell siklani felette, ez csak magánygyűki!

Az értellenség és a rossz lelkiismereti titkos erők döbbsenek meg ettől a látománytól és a világsajtó hírszolgálatára mélyen hallgatott. A Legyőzhetetlen Hírszolgálat, ami valamennyiünket irányít, el tudta sikasztani az Atlanti Raj mögött az Egyháznak ott tündöklő körvonalait...

Sárközy Gerő

A barázdák dala

Versek

Ára füzve 30 lei.

Kapható az „Erdélyi Lapok” könyvosztályában.

Kunecz Aladár:

FEKETE KOLOSTOR

Feljegyzések a trancia internáltságából.

Propaganda kiadás.

Ára a gyönyörű 90 lei és portó.

Kapható az „Erdélyi Lapok” könyvosztályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség:
Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

1811
november
21

Frankenburg Adolf születése

Annak is száz esztendeje van már, hogy Frankenburg Adolf, ez a német származású, de igaz magyarrá lett író a magyar irodalomban feltűnt. 1833-ban Széchenyi István gróf alkalmazta a fiatal jurátust, s egy szanszkrit-szótárból kerestette ki vele a magyarhoz hasonló szavakat. Frankenburgnak nem túlságosan tetszett ez a munka, inkább novellákat írt s a Regelő, a Honművész és a Koszorú rendes tárcáirója lett. Írói működésének három korszaka volt. A forradalom előtti pesti kor, az Életképek szerkesztőségében, ahol a kedves, csevegőhangú „Budapesti levelek”-kel megteremtette a fővárosi tárcát, amelyek nélkül a mai pesti napilapok el sem képzelhetők. Ezek a finom kis tárcák jótékony hatást gyakoroltak a Kuthy Lajosék szépirodalmi hiperromantikájával szemben. Ez volt Frankenburg irodalmi működésének első időszaka. 1847-ben a bécsi kancelláriához nevezték ki udvari tanácsossá s ekkor az Életképek szerkesztését Jókai vette át. A negyvennyolcas időkben őt is gyanuba keverték, fogságot is szenvedett, de aztán 1855-ben ismét állást kapott. Bécsi idejéből valók humoreszkjei, ezek „Sírvaigadók” címen 1857-ben jelentek meg. 1866-ban nyugalmába vonult s visszatért Pestre. Szerkesztette a „Magyarország és a Nagyvilág” című lapot. A Kisfaludy Társaság is tagjai közé választotta. A hetvenes évek elején Sopronban telepedett le, ekkor már betegeskedett is és ez időkből valók emlékiratai, amelyek hét vaskos kötetet tesznek ki. 1884 tavaszán Eggenbergbe ment gyógyulni és ott érte utól a halál. Pesten, a Kerepesi-úti temetőben hantolták el, sírján szép emlékmű áll.

Pénzátutalásoknál kérjük postatakarékpénztári csekk-számlánkat igénybe venni. Száma: 80.037.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő huszonegy órára: Délkeleti szél, további lassu lehülés, erős éjjeli és reggeli ködképződés.

Meg akarják zavarni Ottó királyfi születés-napi vacsoráját a Habsburg-ellenes diákok. Budapestről jelentik: A legitimisták, amint jelentették, Ottó királyfi 21-ik születésnapját, hétfőn este nagy vacsorával akarják megünnepelni a Vigadóban. A vacsorán gróf Károlyi József köszönti Ottót. Az egyetemi ifjúság Habsburg-ellenes csoportja kérte a főkapitányságot, tiltsa be a vacsorát. Miután ez nem történt meg, a diákok röpiratokban bejelentették, hogy meg fogják zavarni az ünnepséget. A rendőrség nagy előkészületeket tett a rendezvény megakadályozására.

Könyvujdonság!

Trochu-Árva Nagy Bálint
Vianney Szent János,
az arsi plébános élete

A francia akadémia által pályakoszoruzott mű.
Ára füzve 150 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Zendülés a szatmári ügyészség fogházában. Szatmár. Saját tud. Vasárnap délben egy óraker kisebb zendülés történt a szatmári ügyészség fogházában. A zendülés előzménye az, hogy a kommunista foglyok néhány nappal ezelőtt az azzal a kéréssel fordultak dr. Burkus Traian fogházigazgatóhoz, hogy családjaiktól kapott kosztjuk mellett megkapják a fogházi élelmiszeradagokat is. Ezt a kérést teljesítették, de a kommunisták a fogházi táplálékot nem fogyasztották el, hanem szétszórták a mellékhelyiségekbe. Ezért a fogházigazgató vasárnap délelőtt felhívta és felelősségre vonta a kommunista foglyok bizalmi emberét Prebán János nagybányai munkást, aki a fogházigazgatóval szemben tiszteletlenül viselkedett, amiért a fogházigazgató két napi sötét zárkára büntette. Prebán János erre kiabálni kezdett:

— Elvtársak, gyilkolnak, segítség!

A kommunista foglyok társuk orditozására betörték a közös cella ablakait és butordarabokkal eltorlaszolták az ajtókat. A telefonon kihívott rendőrség nehezen tudott bejutni a cellába. A zendülőt megbilincselte. Azután a fogházigazgató az összes kommunista foglyokat sötét cellába záratta.

Henderson Artur,

a leszerelési konferencia elnöke, aki lemondással fenyegetőzött. Henderson szerdán meghívta a hatalmak fődélegátusait Genfbe, a felmerült politikai kérdések tisztázására.

*** Felhívjuk olvasóink figyelmét** Havas és Grünfeld Oradea, Strada Avram Jancu (Kossuth-utca) 8. posztóáruházára, ahol szükségletüket a legmegbízhatóbb minőségben és legolcsóbb árban szerkeztik be. Dús választék papi reverenda és egyenruha szövetekben is.

Elítélt katolikus lelkész. Húszéves érettségi találkozókor érkezett haza Budapestről Nagyváradra dr. Kajaba László mezőtelegi plébános, június 28-án, a reggeli vonattal. Megérkezése után, tekintve, hogy két éjjel nem aludt s ideges volt, összeszólalkozott a határnál a rendőrséggel és a vámosokkal. Közszendháborítás és közbiztonság elleni vétség címen emelt vádat elene a királyi ügyészség azzal, hogy Kajaba kijelentései az állami közrendet és biztonságot veszélyeztették. A nagyvárad királyi törvényszék hétfőn ítélkezett az ügyben. A védői tisztelet dr. Bleda László ügyvéd képviselte. A törvényszék dr. Kajaba Lászlót három hónapi fogházra, mint főbüntetésre, 50 ezer lei mellékbüntetésre és politikai jogainak három évre való felfüggesztésére ítélte. Dr. Kajaba felmentésért, a királyi ügyész sulyosbításért fellebbezést jelentettek be.

Az ezeréves kínai újságnak 1797 szerkesztőjét végezték ki, mert uvariatlan volt. Pekingből jelentik: A Peking Gazette, a világ második legrégebb lapja most ünnepli fennállásának ezredik évfordulóját. A lap ezeréves múltját a leghitelt érdemi módon tudja kimutatni. Statisztikát közöl, amely szerint fennállása óta a lapnak 1797 szerkesztőjét végezték ki. A kivégzés okai komoly politikai okok is voltak. De legfőbb az, hogy általában nem testesítették meg a kínai nép veszületett főtulajdonosságát, az udvariasságot — olyan mértékben, ahogyan azt újságíróktól és szerkesztőktől elvárják.

Pfaff új üzlete a Sas alatt.

Halálozás. A máramarosszigeti elmekórházban 42 éves korában elhunyt Krump Nándor, az ipar- és kereskedelmi miniszterium számosztályának II. irodafőnöke. Súlyos idegbajával a bukaresti és kolozsvári s végül a máramarosszigeti elmekórházaknak tizenkét évig volt szenvedő lakója, amíg erős szervezetét a kór felemésztette. A megboldogultat nevelőanyja, özv. Záknoffy Antalné, nővére Bodnár Gáborné sz. Krump Mária és nagyszámu rokonság gyászolja.

Jánossy Márton földbirtokos, fakeserkedő gyergyóújfalui státusgyűlési képviselő és a Katolikus Népszövetség helyi tagozatának elnöke, egyházi és községi tanácsos, 65 éves korában, hirtelen meghalt. Temetése 16-án volt nagy részvét mellett Gyergyóújfaluban. A Jánossy, Dobriban és Ágoston családok gyászolja.

Nemzeti szocialista napilap alakul Magyarországon. Budapestről jelentik: Festetich Sándor gróf, aki a magyar nyilaskeresztesek vezérével: Meskó Zoltánnal folytat tárgyalásokat abban az irányban, hogy átveszi a párt vezetését — elhatározta, hogy az egyik budapesti napilapot megvásárolja nemzeti szocialista eszmék propagálására céljából.

Mélységbe zuhan egy szocialista agitátorokkal zsufolt autóbussz — huszonegy halott. Spanyolországban Granada tartományban Castril község közelében borzalmas szerencsétlenség történt. Huszonegy szociáldemokrata pártmeggibizott agitációs körútra indult s erre a célra autóbussz béreltek, amely teljes sebességgel haladt velük a Sierra Morena hegyvidékének serpentin útján. Az egyik kanyarodóban a lefelé haladó autóbussz fékje felmondta a szolgálatot, a hatalmas jármű megcsuszott, keresztülesett az úttestet szegélyező korláton és egy nyolcszáz méter mély szakadékba zuhan, ahol izzé-porrá törött. Az utasok a felismerhetetlenségig szétroncsolva, holtan maradtak az autóbussz romjai alatt. Csupán egyetlen személy menekült meg, a sofőr mellett ülő utikalauz, akinek zuhanás közben sikerült kiugrania a kocsiból s aki a szakadék sziklafalából kiálló cserjékbe kapaszkodva maradt függve.

A világ legelfoglaltabb embere — a walesi herceg. Az angol trónörökös kétségkívül nemcsak a legnépszerűbb, hanem a legelfoglaltabb emberek egyike is a világon, amint a legutóbb kiadott statisztikai kimutatásból derül ki. Angol hírlapírók ugyanis megállapították, hogy Edward walesi herceg évenként átlag 610 kongresszuson, értekezleten, megbeszélésen és tanácskozáson vesz részt, amelyeken igen gyakran fel is szólal. A királyfi napjának minden egyes órája hetekkel előre pontosan kijelölt tervek szerint alakul, minnhenhová percnyi pontossággal érkeznek és ugyancsak percnyi pontossággal távoznak el, kötelezettségei azonban csak a legkritikusabb esetben engednek szabad időt számára. Vasárnaponként sem pihen a walesi herceg, aki csak utazásai alkalmával talál időt arra, hogy sportoljon és kedvteléseinek éljen.

UJDONSÁG!

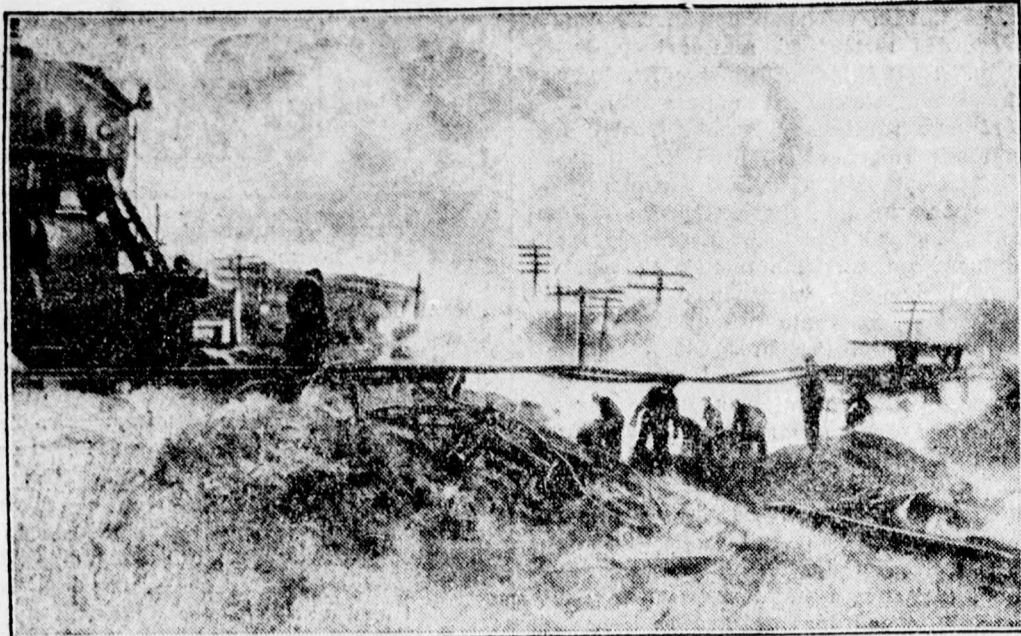
TANQUEREY—CZUMBEL

A TÖKÉLETES ÉLET
ASZKETIKA és MISZTIKA

Kapható az «Erdélyi Lapok» könyvosztályánál.

Künnö útmutató papok részére a lelkek vezetéséhez. Szerzeteseknek elsőrendű segítőtárs a lelki élet elmélyítéséhez. A keresztény tökéletességre törekvő világiaknak nélkülözhetetlen. Tudományos értékét könnyed és kellemes stílusa, világos és gyakorlati szerkesztése nagyban emeli. A több mint ezer oldalas könyv, — amely finom indiai papíron készült és ezért alig nagyobb egy nagyobbajta imakönyvvel —

ára: **220 lei.**

A farmerek sztrájkja nyilvános rombolásokká süllyedt

Az amerikai farmerek kormány elleni tüntetése odafejlődött, hogy vasúti sineket és teherkocsikat robbantanak fel a nyílt pályákon. Képünkön Sioux City (Jowa U. S. A.) város mellett szünetel a vasúti forgalom, míg a farmerek által szétrombolt töltést és sineket a vasúti munkások helyre nem hozzák.

FELHIVÁS! Ezuton hívjuk fel előfizetőink szíves figyelmét arra, hogy a postatakarék-pénztárnál csekkszámát nyitottunk, amelynek száma: 80.037. Ezzel a részünkre történő pénzügyi átutalásokat kívánjuk megkönnyíteni és olcsóbbá tenni, amennyiben a csekk útján számunk javára átutalt összegeknél a költség lényegesen kevesebb, mint a más uton való átutalás. Kérünk ennélfogva mindenkit, aki részünkre közvetlenül utal át összeget, hogy a saját érdekében is az átutalásnak ezt a módját választani szíveskedjék. Az e célra alkalmas csekk bármelyik postahivatálnál kapható, ahol a bővebb felvilágosítást is megadják.

Ne felejtse el csekkszámunk számát: 80.037 a csekklapra rávezetni.

A nagykarolyi rutének eredménytelen útja. Nagykaroly. Saját tud. Megírtuk, hogy a nagykarolyi rutén egyházközség megüresedett lelkesi állását a nagybányai görög katolikus püspökség román lelkésszel töltötte be s a hívek küldöttséget menesztettek a püspökhöz, hogy rutén lelkészt kérjenek. Utjuk azonban eredménytelen maradt. A püspök a küldöttségnek azt válaszolta, hogy a kinevezett román lelkész Pop Julian az ungvári görög katolikus teológiát végezte s így kinevezése visszavonására ok nincsen. Az egyháztanács a püspök válaszába nem nyugodott bele és fellebbezését a bukaresti pápai nunciaturához már el is juttatta. A fellebbezés indokolása az, hogy a konkordátum szerint Romániában megüresedett görög katolikus rutén lelkészi állások mindaddig, amíg azokra rutén lelkészek is pályáznak, csak ilyenekkel tölthetők be. Az állásra pályázott rutén lelkészek is, hasonlóképpen fellebbezéssel éltek.

Amit sokan régóta várnak:
P. Bangha Béla S. J.
prédikációs könyve
Az örök élet igéi

cimen megjelent

A két kötet ára:

füzve . . . 150 lei és portó

kötve . . . 200 . . .

Megrendelhető:

Az Erdélyi Lapok könyvosztályában.

Weisz László a helyszíni szemlén bevallotta az előre megfontolt rablógyilkosságot. Érmihályfalva. Saját tud. A főbíró meggyilkolásának helyszíni szemlén Weisz László, a 19 éves asztalossegéd és öccse, a 17 éves István bevallották, hogy a gyilkosság indító oka az volt, hogy az elrablott pénzzel Palesztinába vándoroljanak, mert a kivándorlási ügynökök azzal kecsegtették őket, hogy ott megvagyonosodhatnak. A folyton hazudozó gyilkos, Weisz László, a főbíró szobájában, ahol a gyilkosságot elkövette, most bevallotta, hogy előre megfontolt szándékkal követte el tettét. Elmondta, hogy nem igaz első vallomása, hogy a főbíró rányitotta az ajtót s így önvédelemből ütötte volna le. Hanem már ágyban volt a 72 éves Kovács Sándor, akihez mint régi ismerőséhez 11 óra tájban bekopogtatott. Az ágy előtt ülve, egy óra hosszat elbeszélgettek. Közben az öccse künn öröködött. A szobában sötét volt, csak az ablakon adott be világosságot az utcai lámpa. Amikor elköszönt, kezét fogták. „Amikor a kezem elengedte, kalapáccsal homlokra vágtam. Elterült az ágyon, de gyorsan erőre kapott s dulakodva védekezett, erre a kalapáccsal vertem, majd a vésővel több szurást ejtettem rajta, fején, nyakán és szíve táján. Még élt, amikor lefordult az ágyról s ezt mondta: Na Laci, ezt jól csináltad. Ezután zseblámpával világítva, felfeszítettem a szekrényt s az abban lévő bőröndöt kivágva, 40 ezer leit találtam s ékszereit. Leeresztettem a függönyt s a kertek alatt hazamentem. Öcsémnek odaadtam ötven leit apám részére s az aranyneműeket, elrejtés végett. Öcsém elvette tőlem a kalapáccsot s megmosta a vértől s a vésővel együtt elásta, a véres ruhámat pedig elégettük. Ezután az állomásra mentem s elutaztam Kolozsvárra, onnan Bukarestbe, hogy utlevelet szerezzek Palesztinába. Mind ezt csak a pénzért tettem — fejezi be hihetetlen hidegvérrel az elvetemült gyilkos. — Öccse szintén mindent beismer, átkozva bátyját, aki a bűnbe vitte. Az ékszereket Glück Károly üzletében az erkélyen levő cipődobozban rejtette el, ahonnan elő is adta. Glücköt, miután kiderült ártatlansága szabadon engedték. A két gyilkos testvért a zilahai ügyészségre visszazárlították, de a nyomozás nincs befejezve, mert a gyilkos vallomása nem egyezik a boncjegyzőkönyvvel s az a vélemény, hogy tettestársa is volt, akit még nem adott ki. Ismeretes, hogy a gyilkossággal a rokonságot gyanúsították egyesek s most a megrogalmazottak feljelentést tesznek rágalmozók ellen.

Fekete Károly festőművész kiállítása Kolozsváron. Fekete Károly érmelléki festőművész, aki most tartja Érmihályfalván 10. kiállítását, november 22—december 6-ik Kolozsváron tartja ezidei képkiallítását. Feketének legutóbb Nagyváradon és Szatmáron volt nagyon szép sikert ért kiállítás.

Finn és angol vendégek Budapesten. Budapestről jelentik: Östermann tábornok, a finn hadsereg főparancsnoka Lenartson őrnagy szárnysegéd kíséretében vasárnap Rómából jövet Budapestre érkezett. Ugyancsak ide érkezett vasárnap Llewellyn Jones angol képviselő, a magyarbarát angol képviselőcsoport vezetője.

Bányarobbanás tizennégy halottal. Londonból jelentik: A középangliai Chesterfield mellett lévő Gracemoore bányában vasárnap robbanás történt. A beomló föld 18 bányászot betemetett. Ezek közül csak négyet sikerült élve megmenteni, a többi életét vesztette.

Megjelent az Új Élet novemberi száma. Az ifjú katolicizmus folyóirata, a mindinkább izmosodó és egyre szélesebb körben terjedő Új Élet novemberi száma 68 oldal terjedelemben a napokban jelent meg. A nagy gondai szerkesztett folyóirat ezen legújabb példánya gazdag tartalmánál fogva méltán elismerést válthat ki mindazok körében, akik őszintén akarják az igazi katolikus életnek valóra váltását és az ily irányú mozgalmakat figyelemmel kísérik. Tartalmából a következőket emeljük ki: Vértési Frigyes dr. mondja. — Féja Géza: Levél Herczeg Ferenchez. — Mécs László: Liliput határán irt elégia (vers). — Rass Károly: Az ifjusági probléma. — Paul Claudel: Boldogasszony anyánk (vers). — Reményi József: Amerikai erkölcsi ruganyosság. — Amerika válaszon. — Henry Ford: Roosevelt gazdaságpolitikai ellenfele a jótékonyaságról. — Rónay György: Ej a kereszt alatt (vers). — Balla Borisz: Különös párbeszéd. — Kúhár Flóris: Részlet a Lélek szemével c. könyvből. — Ember Tamás: Alkonyat. — Szvatkó Pál: Oszlik a lélek barna gyásza (idézet). — Sztranyovszky György: A dzsembori erkölcsi mérlege. — Világosság: pedagógiai és iskolaügyi szemle. — Nagy Ferenc M.: Katolikus egyetemek. — Pedagógiai — kulturális — gazdasági — ifjusági — film — szociális kérdések szemléje. — Könyvek-Írások. — Szerkesztői üzenetek. — A folyóirat előfizetési ára egy évre csak 30 csehkorona. Egyes szám ára 4 csehkorona. Megrendelési cím: Új Élet kiadóhivatal, Rozsnyón. (Fő-tér 4.)

Megjelentek

az
Erdélyi Lapok
1934. évi

NAPTÁRAI

- 1. ERDÉLYI SZENT CSALAD NAPTAR.**
Sima papíron, igen szép képekkel, művészi borítással, a legváltozatosabb tartalommal, 160 oldal Ara: 20 lei.
 - 2. MESEMONDÓ NAPTAR.**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros fekete naptárrész, 112 oldal Ara: 15 lei.
 - 3. FÖLDMŰVELŐK NAPTARA.**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros fekete naptárrész, 112 oldal Ara: 15 lei.
 - 4. KERESZTÉNY ÉLET KÉPES NAGY NAPTAR**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros fekete naptárrész, 112 oldal Ara: 15 lei.
 - 5. PAZMANY PÉTER NAGY KÉPES NAPTAR.**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros fekete naptárrész, 112 oldal Ara: 15 lei.
 - 6. MARIAPÓCSI KÉPES NAGY NAPTAR.**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros fekete naptárrész, 112 oldal Ara: 15 lei.
- Magános megrendelőknek, legalább 20 példány rendelése esetén 10% engedmény, 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget a kiadó viseli. Könyvkereskedőknek legalább 30 példány rendelése esetén 25% engedmény.

ERDÉLYI LAPOK NAPTAROSZTÁLYA

SPORT

Nagyvárad és Temesvár csapatai a Nemzeti Bajnokság éllovasai

A B) csoportban a Ripensia és a NAC egyenlő pontszámmal végeztek. Az A) csoportban a Crisana az AMTE fölötti győzelmével megmaradt listavezetőnek

Vasárnap folyt le a Nemzeti Bajnokság utolsó előtti fordulójára. Már csak egy mérkőzés van hátra az A) csoportban, az Universitatea — Bukaresti CFR. Az A) csoportban a Crisana 11 ponttal az első. Az „U” — CFR mérkőzés azonban nagyon megváltoztathatja a tabellát. Ha a kolozsvári csapat győz, úgy az első helyre ugrik fel. Egyenlő pontszáma lesz a Crisana-val, de eggyel több nyert mérkőzése. CFR győzelem esetén a Crisana és a Kinizsi marad az élen, az Universitatea harmadik lesz.

A csoportok állása a következő:

A) csoport

1. Crisana	7	4	3	0	19:7	11
2. Kinizsi	7	5	0	2	17:14	10
3. Universitatea	6	4	1	1	24:10	9
4. AMTE	7	4	0	3	16:14	8
5. CFR	6	3	1	2	8:7	7
6. Venus	7	2	1	4	15:18	5
7. Tricolor	7	1	1	5	11:21	3
8. Brasovia	7	0	1	6	6:25	1

B) csoport

1. Ripensia	7	5	1	1	26:10	11
2. NAC	7	5	1	1	24:10	11
3. Unirea Tric.	7	4	2	1	16:7	10
4. Gloria CFR	7	3	2	2	14:16	8
5. Juventus	7	3	1	3	14:15	7
6. Románia	7	2	2	3	15:14	6
7. Soimii	7	0	2	5	4:22	2
8. Mures	7	0	1	6	9:27	1

A B) csoportban befejeződtek az őszi küzdelmek. A Ripensia és a NAC egyenlő pontszámmal végeztek az élen, míg harmadikként a bukaresti Unirea Tricolor ugrott elő, 4:1-ra legyőzve a formájában erősen visszament Juventust, amely az ötödik helyre esett vissza.

A vasárnapi forduló egyébként a favoritok győzelmével végződött. A Kinizsi győzelmére a CFR fölött ugyan kevesen számítottak, a temesvári csapat azonban az utóbbi időben erős javuláson ment keresztül. A multheti AMTE feletti 7:1-es győzelmét mindenki a véletlennek tulajdonította, mostani győzelmével azonban beigazolta győzelmé realitását. A vasárnapi mérkőzések részletei a következők:

NAC—Gloria CFR 3:0 (1:0).

Arad. Mintegy 2000 főnyi közönség volt kíváncsi a NAC vendégszereplésére. Az aradi csapat gyengébb napot fogott ki, a NAC elemben nagyszerű játékot mutatva, könnyen győzött. A nagyváradiak nagy súlyt helyeztek a góllövésre, de nagyon vigyáztak arra, hogy gólt ne kapjanak, mert a Ripensia gólarányát akarták elérni. Ez nem sikerült, de a gólarányjavítás igen.

Az első félidő elején változatos mezőnylék, majd sorozatos NAC támadások, amelyek azonban eredményt csak a 37. percben hoztak. Rónai szökteti Kocsist, aki kilőr a védők között és mintegy 20 méterről küldött hatalmas bombája felsősarokban köt ki. Gól után tologatni kezd a nagyváradi csapat, amely-

lyel csak kifárasztja a Gloria védőket, de újabb gólt nem tud elérni. A második félidőben tovább is a NAC támad. A sorozatos támadásokat csak néha szakítja meg egy-egy veszélytelen Gloria-akció. A 8. percben Bodola, a 18. percben Rónai góloz. A NAC csapatából Kovács, Rónai, Juhász és Sarkadi tűntek ki. Sarkadi hétről-hétre javul. Szinte áttörhetetlen volt. A Gloriából Agen kapus, Pécskány és Tabac játéka érdemel említést. Dr. Tunea bíró nem a legkorrektebben vezette le a mérkőzést. Az első gól után minden szélsőre épített NAC-támadást lefújt lesállítás címen.

Crisana—AMTE 1:0 (0:0).

Nagyvárad. Az aradi munkáscsapat már a mérkőzés elején veszített. Rossz taktikával játszott. A sáros pályán a belsők tologattak, a kitérő formában levő Tolannak pedig alig

adtak használható labdát. A Crisana nem játszotta ki szokott formáját, de mégis az egy-egyes győzelmet megérdemelte. Barátky jó volt, de nagyon vigyáztak rá. Mellette még Máté, Szőke és Szabó II.—Varjassy háttérpár volt jó. Az AMTE-ből Tyukodi kapus, Tolan, Halas és Ruttkay, Dvorzsákból lehetne jó játékos. Kár, hogy Naggyal együtt egész idő alatt csak durvaságokban élte ki magát. Az első félidőben váltakozó játék, csontzenével tarkítva. Rădulescu bírónak nagyon nehéz volt a mérkőzést sima mederben levezetni. A második félidő 17. percben Ruttkay bombáját a kapuvonaltól fejele vissza Varjassy. A Crisana-nak több szerencséje van. A 27. percben a sántikáló Barátky 20 méteres lövéssel megszerezte a győztes gólt.

Kinizsi—CFR 2:0 (1:0).

Temesvár. A Kinizsi már a harmadik percben gólt ér el Blaskov révén, ami megzavarja és idegessé teszi a CFR-t. Ez kihat a játékokra és így a Kinizsi uralja a mezőnyt. Szünet után sokkal jobb a CFR, szorongat, de hiába, nem tud egyenlítani. Sőt a 45. percben Glasz újabb gólt lő.

Unirea Tricolor—Juventus 4:0 (1:0).

Bukarest. Morar dr. kiváló biráskodása mellett az Unirea lelépte a Juventust. A gólokat Florea (2) és Ale Popescu (2) lőtték.

Universitatea—Tricolor 4:1 (2:0).

Ploesti. Az „U” hétről-hétre jobb formában van. Sepi (2), Plosteanu és Sfera 11-esből, illetve Spirea lőtték a gólokat.

A Ferencváros vereséget szenvedett a debreceni Bocskaytól

Budapestről jelentik: A profibajnokság finise szédületes meglepetéseket hozott. A Bocskay rávert a Ferencvárosra és így az Újpest egyforma pontszámmal van a Fradival. A III. kerület is megverte a Hungáriát, csak az Újpest győzött. A részletek:

III. kerület—Hungária 2:1 (1:0).

Az óbudai göröngyös pályát nem bírta az igyekezettel játszó Hungária. A III. kerület lelkes. Góllövők: 32. p. Kármán, II. félidő 25. p. Fenyvessy, 35. p. Cseh II.

Bocskay—Ferencváros 2:1 (0:1).

Nagy érdeklődés előzte meg a két legstílusosabb csapat győzelmét. A debreceni mumus ezúttal Budapesten hódított. Az első félidőben még a Ferencváros vezetett, de szünet után a Bocskay ragyogó játékkal megnyerte a meccs-

et. Góllövők: 35. p. Sérosi II, 16. p. Markos, 30. p. Teleky. A Bocskai megérdemelte a győzelmet, bár mindkét gólját akkor lőtte, amikor Toldi sérült, majd amikor a bíró kiállította.

Újpest—Somogy 7:2 (1:1).

Gólok sorrendje: 14. p. Auer, 19. p. Galambos (1:1). II. félidő 2. p. Auer, 2:1, 8. p. Pusztai 3:1, 16. p. Berecz 3:2, 24. p. Jávör, 4:2, 26. p. Pusztai, 5:2, 34. p. Auer, 6:2, 40. p. P. Szabó 7:2.

Budai—Nemzeti 1:1 (1:0).

Az első félidőben a Budai bebiztosíthatta volna a győzelmet. Röck, illetve Bihámy a góllövők.

Szeged—Phöbus 1:0 (1:0).

Az első fordulóban eldurvult a mérkőzés. A gólt Gerle lőtte a 32. percben.

Belföldi sporteredmények:

Resica: RMTE—Ripensia 2:1 (1:1). A Ripensia 7 tartalékkal állt ki és a csikók még nem üttek meg a kellő mértéket.

Lugos: Vulturii—LMTE 1:1 (1:0).

Bukarest: Macabi—Belvedere 2:1 (1:0). A kerületi derbit a nagy lelkesedéssel játszó zsidócsapat nyerte. Monica, Segal és Leib, illetve Borbil I. rugták a gólokat.

Olimpia—Viforul—Dácia 4:3 (2:0). Sportul Studentesc—Voivodul Mihai 3:0 (2:0).

Temesvár: TMTE—Banatul 3:1 (1:0). A TMTE az első helyre ugrott a bajnokságban.

Zombolya: ZsSE—Ilsa 3:1 (3:1).

Kolozsvár: CFR—Napoca 5:0 (2:0). KAC—KMSC 3:3 (1:1).

Szatmár: Olimpia—SK Hust 4:1 (2:0). A nemzetközi meccsre az Olimpia átigazolás alatt álló játékosait állította ki. Olimpia—Kolping 6:0. SzSE—Seini 1:1 (1:1). Bajnokiak.

Nagyvárad: Kinizsi—Egyetértés 3:0 (0:0). A félbemaradt mérkőzés II-ik félidejében 3 gólt lőtt a Kinizsi.

Nagyszalonta: Törökvs (Nagyvárad)—Törökvs (Szalonta) 9:0 (4:0).

Dicsőszentmárton: Sticla—NSE (Nagyszeben) 8:2 (4:0). Bíró Parea (Medgyes). A román kupamérkőzést kétszeri ismétlés után tulzolt gólaránnyal nyerte meg a dicsőiek csapata.

Külföldi sporteredmények:

Zürich: Németország—Svájc 2:0 (0:0). Bíró: Barlassina. 25000 néző. Góllövő: Hosmann a második félidő 28. és 40. perceiben.

Danzig: Danzig—Varsó válogatott 2:0 (0:0).

Hamburg: Hamburg—Berlin 2:2 (2:0).

Tourcoing: Attila FC—Roubaix 7:2 (3:1).

Prága: Prágában is verik a favoritokat, mint Pesten. Kladno—Slavia 2:0 (1:0). Victoria Pilsen—Sparta 2:0 (1:0)!!! Meglepetések. Victoria Ziskov—Bohemians 4:0 (3:0). Teplitzer FK—Cehie Karlin 5:0 (3:0).

Bécs: Bécsben egymást verik az élcapatok. Hakoah—Wacker 4:1 (2:0). Rapid—FC Wien 3:0 (2:0). Florisdorf AC—Viena 2:0 (1:0)!!! WAC—Donau 4:2 (2:1). Admiral—WSC 3:1 (1:0). Szerdán, az utolsó meccsen, ha a Rapid legyőzi a WAC-ot, megelőzi az Admirát.

PAPINI:
Athenaeum-kiadás.
Krisztus története
Kapható: Propaganda kiadás. az „Erdélyi Lapok” könyvosztályánál. 572 oldal. :: Egészvászonkötés. Ara: 90 lei és portó.

BALINT VILMOS:
A DÜSGAZDAG
BIBLIAI SZINJATÉK, 4 KÉPBE
Ára **üzve 15 Lei.**
(Az előadási jog 3 példány megvételéhez van kötve.)
KAPHATÓ:
AZ ERDELYI LAPOK KÖNYVOSZTALYANAL

entek
Lapok
évi
ÁRAI

PTAR.
Ara: 20 lei.
Ara: 15 lei.
Ara: 15 lei
S NAPTA.
Ara: 15 lei
Ara: 15 lei
ROSZTALYA

KÖZGAZDASÁG

Ismét az egészségügyi taxa

Kézdivásárhely. Saját tud. Többször foglalkoztunk már az üzletek és vállalatok egészségügyi taxarendelével és legutóbb, mikor örömmel közöltük, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi kamara elnökének maga Joanitescu miniszter is kijelentette, hogy a taxák csak az 1930. tehát a törvény megjelenése után nyitott üzletekre, illetve üzemekre vonatkoznak, már azt hittük, végre pontot is tehetünk erre a szövevényesen kiterjesztett, újabb horribilis terhekkel fenyegető ügyre.

De mit tesz a sors? Közben megintog a Vaida-kormány, sőt le is kell mondjon s így Joanitescu miniszter urnak is menni kell. O

pedig annyira szívere veszi a távozást, olyan bánatnak adja a fejét, hogy teljesen elfeledkezik erről a százmillió terheket jelentő „bagatel” ügyről s rendelkezését, illetve véleményét nem közli az illetékes pénzügyi hivatalokkal. Így adódott most az a helyzet, hogy a sokáig tartó kormányválság következtében a taxák kérvényezésére kiszabott határidő is lejárt s az egészségügyi hivatalok a régi elgondolás szerint készülnek a büntetőakcióra.

Szegény kereskedők, akikkel súlyos ezekben érint ez a miniszteri feledékenység, most újból kezdek a futkosást, ha azt nem akarják, hogy lehuzzák a pedőnyeket.

Mézismeret

A mézfogyasztás hazánkban, a nyugati művelt államokhoz viszonyítva, főleg minimális, amelynek oka abban keresendő, hogy a köztudatban nem él a mézismeret, pedig a méz fizikai és kémiai tulajdonságaival tisztában kellene lenni nemcsak annak, aki mézet termel, elad, vesz, vagy fogyaszt, hanem még annak is, aki azzal semmiféle összeköttetésben nem áll.

Az emberei szervezetre igen fontos anyagok jelenléte a mézben, mindennapi cikké kellene avassa azt, de mindaddig, amíg a méz a maga valódi, igaz értékében nem becsüljük, minden kiejtett szó, vagy leírt betű kárba vesztett fáradság. Kedves kis munkásaink a virágok kelyhében elrejtett édes nedvet, a nektárt parányi adagokban összegyűjtik s szervezetük csodálatos laboratóriumában méz-zé érlelik, amelynek legnagyobb alkotórésze a cukor és pedig háromféle: nád-, szőlő- és gyümölcscukor.

Nádeukrot a teljesen beérett jó mézben igen cseké mennyiségben (alig 1—2 százalékban) találunk. Ez abban leli magyarázatát, hogy e nektárban előforduló nádeukrot a méhszervezet felbontja egyenlő arányban szőlő- és gyümölcscukorra, vagyis invertálja s ilyenformán az emberi szervezetnek teljesen kész állapotban adja át, ellentétben a gyári cukorral, amelyet az emberi gyomornak előbb át kell alakítania, hogy a szervezet azt felhasználhassa. Amely izommunkát a cukorgyár teljesen a gyomorra bíz, ugyanazt elvégzik a nektár, a méhszervezet s a mézben található savanyagok együttesen.

Peliszivódásra teljesen kész, vagyis invertált szőlő- és gyümölcscukor a mézben 78—80, sőt még ennél nagyobb százalékban is foglal helyet. Az éretlen, vagy hamisított mézben ellenben igen kis százalék gyümölcs és szőlőcukor van, de nádeukor 10—12 százalékban is megtalálható, bár az invertálásra a hamisításnál bizonyára kísérletet tesznek.

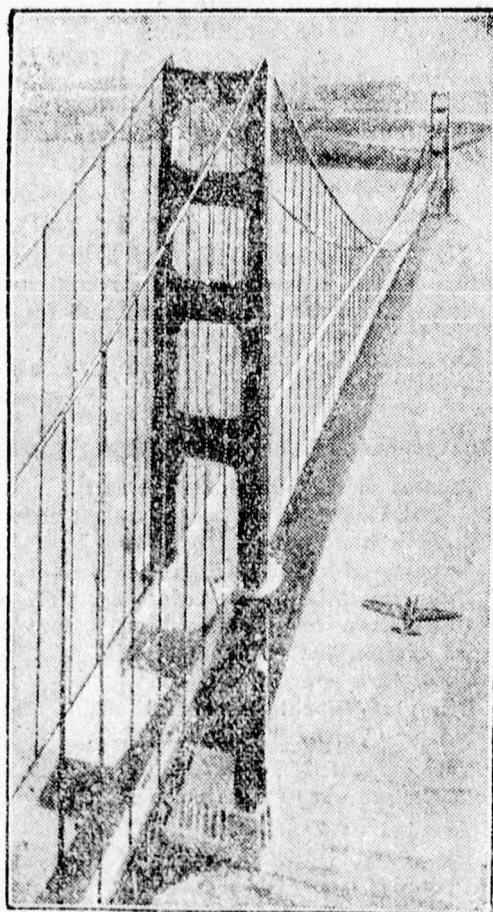
A jó méznek időtlen-időig meg kell állnia, ellentétben bármiféle élelmiszernel, amely előbb vagy utóbb, de föltétlenül bomlásba megy át. A méz víztartalma 15 százalék körül mozog. Hig méznél több, mint a sűrűnél. Ha víztartalma nagy, akkor erjed, megromlik, ami hamisított terméknél állandóan előfordul. Legyünk tehát nagyon elővigyázatosak, mikor mézet veszünk.

Blénessy Károly.

Tőzsdei deviza- és valuta-árnyomok. (Bukarest, november 20.) Devizák: Párizs 6.58—6.58 éf, London 5.53—5.43, Newyork 113—103, Milánó 8.98—8.86, Zürich 32.93—32.60, Brüsszel 23.60—23.45, Berlin 41—40, Amszterdam 68.35—67.85. Valuták (effekt.): Francia fr. 6.00—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belga frank 23.50—23.80, fontsterling 543—553, olasz líra 8.80—9.25, török líra 78—81, dollár 103—113, hirodalmi marka 39.80—41.50, holland forint 67—69, cseh korona 4.97—5, pengő 23—24, osztrák silling 20—22, zloty 18.80—19.50, dinár 2.20—2.50, drachma 1—1.10.

Megalakult az Aranyosszéki Vidékfejlesztő Szövetkezet. Torda. Saját tud. Nagy érdeklődés mellett megtartott közgyűlés keretében megalakult Tordán az Aranyosszéki Vidékfejlesztő Szövetkezet. A közgyűlés a dr. Pál Gábor ügyvéd ismertetése után az alapszabályokat elfogadta. A szövetkezet távol minden politikai vonatkozásoktól Aranyosszék gazdaköztségének életlehetőségeit igyekszik megkönnyíteni, termékeik legelőnyösebb értékesítése, házi-ipari cikkek elhelyezése, anyag- és gép-szükségleteik előnyös beszerzése, mindennemű jogi ügyek pártfogó intézése, kulturális és társadalmi téren is érdekeik védelme és képviselete által. A szövetkezet ügyvezető igazgatója: Balázs Ferenc mézőkői unitárius lelkész, a jeles író. A szövetkezet Tordán elárúsító üzletet rendez be.

Zürichi zárlat. Párizs 20.19 háromnegyed, Newyork 315 fél, Brüsszel 71.95, Milánó 27.20, Madrid 41.90, Amszterdam 208.20, Berlin 123.17 fél, Bécs 72.66 (57.25), Prága 15.32 fél, Varsó 57.90, Belgrád 700, Bukarest 305.

Mérnökök álma

ez a hét és fél kilométer hosszú hid, amely San-Franciskót Oaklanddal fogja összekötni. A hid az amerikai „munkaalokom-letésítési program” keretében épül és hetvenötmillió dollárba fog kerülni. Két és félszer akkora, mint a világ eddigi legnagyobb hidja, amely Skóciában van. A hid felépítése 7000 embert foglalkoztat, akiknek három éven keresztül, amíg a hid elkészül, biztosítva van a kenyerek.

Protekcio a kontingentálásnál. Temesvár. Saját tud. A Kereskedők Egyesülete a kontingentálás kapcsolatban érdekes állásfoglaláshoz jutott. Az egyesület az augusztusban kiadott statisztikai adatokból megállapította, hogy a kontingentálás nyolc hónapja alatt az import nemhogy csökkent, hanem még emelkedett is. A bányási érdekeltek közül ezzel szemben sokan el lettek kérelmekkel utasítva, mások a kért szállítások húsz százalékára kaptak csak engedélyt. Mindebből azt a következtetést vonja le az egyesület, hogy a Bányászat érdekeit más országok részére háttérbe szorították még a kontingentálásnál is, ami persze a bányási érdekeltségek nagy anyagi kárát jelenti, meg a kereseti lehetőségek mesterséges csökkentését. Ezért kívánja a kereskedővilág: állapítsanak meg árucikkenként és az importáló országok szerint kontingentálási kvótát és állapítsák meg az egyes kereskedelmi kamarák területére eső kvótarázslatot. Mégpedig arányosan: az utóbbi három évben történt importmennyiség arányában. A megfelelő adatok rendelkezésre állnak, mivelhogy az egyes cégeknek ügyis ki kellett mutatniok, milyen áruhol mennyit importáltak az utóbbi három esztendőben. Az egyes kamarákra eső kvótát a kamarák osszák fel a cégekre nézve. Tehát ismét decentralizációs rendszer lépjen életbe. A Kereskedők Egyesületének ezen követeléseit a Temesvári Kereskedelmi és Ipari-kamara részéről ennek alelnöke, Baruch Izidor indítvány formájában fogja a november 17-én és 18-án Bukarestben tartandó kamarai szövetség közgyűlésén előterjeszteni.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.)
Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Egy szoba, konyha, mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Viz a konyhába van. Oradea, Jákai-u. 26.

2 garszónszoba, előszoba bejárattal azonnalra kiadó, irodának alkalmas. Str. Moldova (Ká vária-u.) No. 15.

Kapualatti bejárattal bútorozott szoba ellátással vagy anélkül kiadó, Lukács Gy. u. 7.

Adás-vétel

Franc. a barack (Amszterdam Triumf) csemetek hegyi talajban neveltek őszi ültetésre kaphatók Dr. Kaczián Kálmán barackosában. Oradea Dr. Ciordas-u. 46.

Egy drb. gyorsajtó 13-as augsburgi gyártmány, kifogástalan üzemi képes állapotban igen jó áron kapható. Közvetlen tevélyagostás Kalmár Nándor és fia cégtől, Arau. Str. Ioan Calvin 9. kapható.

Használt kétszárnyu ajtó ablakok, kisebb ablakrámak, függönyráma eladó Bölesöde-u. 2.

Hálózati rádió, egy heggedü és egy gyermek kecsi eladó. Oradea, Kereszt-u. 9, borbélyüzlet.

Vesszők jókarban levő, hasznát vartógépet. Címeket a kiadóba kérek.

Vadászállvány és tartású énekő kanárimadarak eladók. Pereces-utca 22. sz.

Fűszerüzletberendezés felszereléssel együtt, ugyanott rollós-ajtó eladó. Cím: Oradea, Str. Soalei No. 10.

Teljesen új gyermek hó kabát eladó. Str. Oltenia (Csengeri u.) 6. Özv. Pallós Istvánná.

Különféle.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László nyomda r. t. Oradea, Str. Regele Carol No. 5.

Nyomatványokat intányos aron, csinos kivitelben készit a **Szent László nyomda Rt.** Oradea, Katolikus Kőr.

Alkalmazás

Német születésű, intelligens uriaszony, kitűnően főz, baromli- és tejkezeléshez is ért, úriházhöz, vagy pébánára ajánkozik. Megkeresésset a kiadóhivatalba kér. „Megbízható” jellegű.